

FPCEE Blanquerna: una facultat oberta al món

Dra. Myriam Guerra
Dra. Cèlia Rosich
Eva Cañas
Alicia Sirvent

Antecedents històrics de la mobilitat a Europa

La formació dels joves universitaris del segle XXI, immersos en un món global i en la societat de la informació i del coneixement, no es pot concebre sense una clara referència a la dimensió internacional. Mai com fins ara s'havien tingut a l'abast tants recursos de connexió per apropar els pobles i la seva gent, facilitant la comunicació a diversos nivells: informatiu, social, professional i personal.

Enguany s'acompleix el vintè aniversari de la nostra plena integració a Europa.

Aquest fet marcà un punt d'inflexió en el desenvolupament internacional del nostre país. Des de llavors fins ara s'han succeït múltiples esdeveniments en l'àmbit internacional, tots de gran rellevància per a Europa. D'una banda s'han produït fets de gran impacte com la caiguda del mur de Berlín, la guerra dels Balcans, els atemptats de l'11-S 2001 a Estats Units, els de l'11-M 2004 a Madrid, a Londres el 7-J 2005, amb el rerefons de la guerra d'Irak, Afganistan, Orient Mitjà, etc; d'altra banda podem constatar fets més positius lligats a temes de cooperació i col·laboració internacional amb els països en vies de desenvolupament.

Tots aquests esdeveniments condicionen la trajectòria i el futur d'Europa amb les seves relacions mundials.

En aquest marc, els joves d'avui assumeixen les llums i les ombres de la globalització i és per això que entenen la necessitat de conèixer altres realitats, altres llengües i altres cultures que els facilitin entendre la pròpia identitat i la dels altres pobles.

Els intercanvis i les estades a l'estranger són un mitjà educatiu excepcional dels futurs professionals per formar-se, no només en l'àmbit acadèmic, sinó en molts altres, ja que aquestes experiències impliquen una maduració personal, augmenten les seves possibilitats de comunicació en altres llengües, i els ajuden a adquirir competències i destreses professionals que els facilitaran el seu desenvolupament en l'àmbit laboral.

Si revisem el recorregut europeu, no és fins al 1976, al Tractat de Roma, quan s'inclou la noció de "*dimensió europea de l'educació*", la qual s'amplia al 1988 empenent una sèrie de projectes per al període 1988-1992. Aquests projectes feien referència als currículums escolars, al material pedagògic, a la formació dels ensenyants, a l'intercanvi d'informació i als contactes entre centres escolars de diferents països.

Més tard, a la declaració signada a la Soborna de París l'any 1998 per quatre països de la Comunitat Europea (Alemanya, França, Regne Unit i Itàlia), s'insistia per primera vegada en la necessitat de potenciar una harmonització en l'arquitectura del sistema d'educació superior a Europa.

El mes de juny de 1999, 29 països europeus van signar a Bolonya una declaració en la qual es feia palesa la necessitat de desenvolupar, abans de l'any 2010, un procés de convergència en l'àmbit de l'ensenyament superior que donés coherència als diferents sistemes existents, per tal de facilitar la lliure circulació de persones entre països de la Unió Europea

Posteriorment a la Declaració de Bolonya, en una nova reunió de ministres d'Educació que va tenir lloc a Praga el mes de maig de 2001, a més de fer un repàs dels progressos aconseguits, es van definir els eixos prioritaris del procés a seguir els propers anys. Allí es va demanar explícitament a les universitats l'organització de seminaris per continuar explorant els punts a què fa referència la Declaració, incidint

principalment en tot el que pertoca a l'acreditació i a les garanties de qualitat de les titulacions i de les mateixes universitats. La Cimera del Consell Europeu que va tenir lloc a Barcelona el mes de març de 2002 es va referir a la supressió d'obstacles dins els mercats laborals europeus i també al fet de facilitar el reconeixement professional i a la reducció dels impediments normatius i administratius per al reconeixement de titulacions.

Després de les reunions de París, Bolonya i Praga, es va fer la reunió de Berlín el mes de setembre de 2003, per tal d'accelerar l'assoliment dels objectius marcats per a l'any 2010 com a data límit.

L'anomenada Declaració de Bolonya neix amb la clara voluntat de promoure la *construcció d'un espai europeu comú en l'àmbit de l'ensenyament superior* com a instrument clau per potenciar la mobilitat dels ciutadans, la seva inserció laboral i el desenvolupament global d'Europa. En aquesta línia, doncs, ha representat un fort impuls en el procés de cooperació política en matèria d'educació, cooperació que es basa en el reconeixement de *l'educació com a factor cabdal per al desenvolupament social i econòmic dels pobles*, i en la necessitat de garantir als ciutadans que les titulacions, els coneixements i les capacitats adquirits en qualsevol punt d'Europa seran efectivament reconeguts i validats arreu del continent

Per tal d'aconseguir aquests objectius comuns, la Declaració de Bolonya recomana, entre d'altres, les següents actuacions:

- L'adopció d'un sistema de títols fàcilment comprensibles i comparables, basat essencialment en dos cicles : grau i postgrau
- L'establiment d'un sistema comú de comptabilització del crèdit, prenent com a base l'ECTS (*European Credit Transfer System*), utilitzat en els programes europeus de mobilitat ja existents.
- La promoció d'una necessària dimensió europea en l'educació superior, amb èmfasi en el desenvolupament curricular, la col·laboració institucional, els plans de mobilitat i els programes integrats d'estudi, formació i recerca.
Es vetllarà també per assegurar la qualitat de l'educació amb criteris i metodologies comparables.

- La promoció de la mobilitat, mitjançant l'eliminació dels obstacles per al ple exercici de la lliure circulació d'estudiants, de professorat, d'investigadors i de personal tècnic administratiu.

Ens interessa posar l'èmfasi en aquest últim punt, ja que és l'eix que dóna sentit a la tasca dels departaments universitaris que coordinen els programes de mobilitat. Els últims documents de treball difosos el 26 de setembre de 2006 pel Ministerio de Educación y Ciencia sobre la nova organització de les carreres universitàries al nostre país, dediquen un apartat al tema de la mobilitat dels estudiants. S'hi subratlla la necessitat que els estudiants cursin almenys un semestre dels seus estudis en una universitat estrangera i que aquests estudis els siguin totalment reconeguts encara que els continguts no siguin idèntics, sempre que el nivell dels estudis cursats a l'estranger sigui equivalent al del centre d'origen.

Antecedents històrics de la mobilitat internacional a Blanquerna

Fa prop de vint anys que Blanquerna participa activament en programes de mobilitat internacional. Si ens remuntem als inicis, una data important va ser la de 1988, amb la col·laboració en un seminari de formació organitzat pel GERFEC (Grup Europeu d'Estudi i de Recerca per a la Formació dels Educadors Cristians). Aquell *stage* versà sobre la temàtica de la *dimensió europea de l'educació*, noció que esdevingué especialment rellevant en la dècada posterior. El seminari va fer-se a la Fundació Goethe de Klingenthal, petita localitat francesa propera a Estrasburg. En la trobada van participar professors i estudiants de centres universitaris de mestres d'arreu d'Europa i també de l'Escola de Mestres Blanquerna, que estava llavors adscrita a la Universitat de Barcelona, ja que en aquella data encara no s'havia creat la Universitat Ramon Llull. Tan sols feia dos anys que Espanya i Portugal havien ingressat a la Comunitat Europea, i només un que s'havia creat el programa de mobilitat universitària Erasmus, que iniciava tímidament els intercanvis entre algunes universitats europees. Des de llavors fins avui, dues dècades més tard, ja són més de 2000 les universitats que participen en el programa Erasmus, el qual ha facilitat la mobilitat interuniversitària a més d'un milió d'estudiants d'arreu d'Europa.

Però tornem als inicis. El seminari GERFEC de l'any 1988 va ser especialment important per al futur de Blanquerna, perquè hi va germinar la idea de crear una associació d'universitats europees per facilitar

l'intercanvi entre estudiants i professors d'educació i així potenciar la dimensió intercultural dels futurs mestres. Aquesta petita xarxa creada en aquest seminari va esdevenir més tard la coneguda Associació Comenius que aplega avui més de 20 centres universitaris de formació de mestres de 12 països europeus i que assegura bona part dels intercanvis de la FPCEE.

A partir d'aquells primers contactes, Blanquerna, fidel a la seva vocació de qualitat educativa, va impulsar any rere any la dimensió internacional amb la signatura de nous convenis amb universitats prestigioses i amb la participació en nous programes. Així mateix, ha anat ampliant els àmbits de coneixement als estudis de psicologia, logopèdia i últimament ciències de l'esport.

Al curs 1995-1996 l'Escola de Mestres i la Facultat de Psicologia i Pedagogia Blanquerna s'unifiquen oficialment en un sol centre i es crea un vicedeganat de Relacions Internacionals. Aquesta fusió va permetre l'optimització de serveis i recursos per promoure i impulsar la dimensió internacional ja iniciada. Com a conseqüència, entre 1995 i l'any 2000, el creixement en mobilitat estudiantil va ser molt significatiu, mentre que l'augment en el professorat va venir posteriorment.

Blanquerna, com a part de la URL, tenint en compte que la internacionalització és un dels índexs de qualitat d'una institució universitària, ha començat a adaptar-se a les directrius de Bolonya en relació a la internacionalització, amb aquestes accions :

- A l'agost de 2006 ha obtingut per part de la UE el reconeixement del Suplement Europeu al Títol i del Sistema Europeu de Crèdits (ECTS label).
- Ha començat a posar en marxa alguns dels estudis oficials de postgrau.
- Ha incentivat la mobilitat, no tan sols a nivell europeu, sinó també obrint portes cap als altres continents.
- I sempre ha tingut cura de la qualitat d'aquestes accions.

Per facilitar i promoure la mobilitat ha fet que es posin en marxa programes educatius i de formació professional, tals com Sòcrates, el qual

inclou l'Erasmus, i el programa Leonardo entre d'altres. Però l'àmbit dels intercanvis formatius no s'acaba a Europa. Amèrica del Sud és un espai força atractiu per a molts joves europeus, especialment per als de parla hispana. Per a ells també existeixen ajuts a la mobilitat que els possibilita gaudir d'una experiència com aquesta. AECI i Càtedra Unesco són programes de cooperació amb Iberoamèrica que promouen els intercanvis entre estudiants i professors, així com la recerca. Últimament la Casa d'Àsia, institució que, entre d'altres, té en compte la vessant cultural dels països del seu continent, està impulsant amb força tota mena de col·laboració amb els països europeus. I no hem d'oblidar els contactes que es comencen a establir amb països africans, els quals també es mostren interessats a dur a terme accions en comú.

Futur de la mobilitat a Europa

A nivell d'Unió Europea ja s'està treballant en la nova acció *Long Life Learning* programada per als anys 2007-2013. Ja existeix una calendarització per anar desenvolupant aquesta acció en tots quatre nivells d'aprenentatge: escolar, grau, postgrau i adults. Tots aquests projectes començaran a la tardor de 2007.

Un dels temes que la Comissió Europea emfatitzarà serà l'“Eficiència i equitat de l'educació europea i dels sistemes de l'educació”. Es pretén adquirir una qualitat necessària per ajudar a crear un millor creixement a nivell laboral i de cohesió social.

El procés de modernitzar l'educació i els sistemes d'aprenentatge dins els estats membres de la UE passa per assolir un alt grau d'eficiència i aprofitament dels recursos.

Per aconseguir aquest objectiu, la Comissió proposa cinc àrees principals d'acció:

- Els estats membres haurien d'invertir més en educació infantil.
- Els estats membres no haurien d'agrupar els estudiants en itineraris educatius especialitzats a una edat massa primerenca
- La Comissió subratlla la importància de generar més inversió en educació superior a partir de fonts públiques i privades, combinades amb el recolzament específic a estudiants amb desavantatges socials.

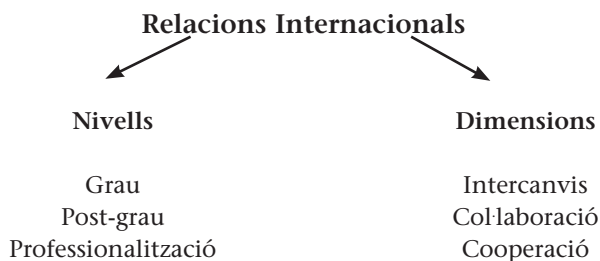
- Els estats membres haurien de desenvolupar vies clares i diverses a través de mòduls d'educació professional que condueixin a una possible formació superior posterior o a l'entrada al món laboral.
- Els estats membres necessiten desenvolupar una “cultura de l'avaluació”.

Un cop acceptades aquestes recomanacions al parlament europeu, es treballarà en l'adopció dels crèdits europeus a nivell de l'educació professionalitzadora. Es crearà amb aquest objectiu l'ECVET (*European Credit Vocational Education Training*).

La Comissió també treballa en l'àmbit de l'educació d'adults i l'educació escolar. En el futur farà una consulta pública sobre la modernització del sistema escolar, incloent-hi qüestions relacionades amb els docents.

El futur de la mobilitat a Blanquerna

Els perfils diversos que conviuen a la FPCEE-Blanquerna, per la quantitat d'estudis que s'hi imparteixen, impliquen una gran varietat de demandes. La feina del vicedeganat de RI no és una altra que la d'atraure i canalitzar-les mitjançant programes de qualitat que aportin un valor afegit al currículum acadèmic i al creixement personal de l'estudiant i del professor universitari.

A nivell de grau, la implantació de programes de mobilitat està fortament arrelada, amb unes quotes de participació estables.

A nivell de postgrau i recerca s'està fent un esforç important a la FPCEE per establir les línies que ens permetran participar de ple en les accions que el nou sistema educatiu superior desenvoluparà en el futur. L'EEES ofereix una apertura i necessitat clara cap a la internacionalització en els nivells de postgrau.

Quant a la cooperació, podem dir que a través d'Acció Solidària, fa uns quants anys que Blanquerna contribueix, mitjançant la solidaritat, la responsabilitat i la voluntat de servei social, a ajudar diferents sectors de la població; una intervenció que sovint comporta un enriquiment significatiu per a les persones que col·laboren en aquestes accions.

Sovint hi ha alumnes que, abans d'acabar els seus estudis universitaris i d'afrontar la realitat professional, s'interessen a participar en algun projecte solidari internacional. En principi, els objectius que promouen aquesta inquietud són múltiples i variats segons la persona: curiositat per conèixer altres realitats i cultures, viatjar, viure noves experiències entre d'altres.

S'organitzen sessions de formació, mitjançant les quals els estudiants van prenent consciència de la realitat del país i de les dificultats d'actuació en els països de destí. Però és en aquest moment quan els envaeix un impuls d'actuar, de ganes de fer, d'aportar el màxim d'ells mateixos per tal de, si fos possible, fer un món millor, de cooperar.

El sentiment de responsabilitat supera els interessos més frívols i banals, es prioritzen les tasques de cooperació i s'aprèn de tot el que els envolta. El joc sociocultural és molt impactant, tant en la forma de vida com en el tractament de les persones pel que fa als voluntaris.

L'estada transcorre al voltant d'aquesta dicotomia, i el que en algun moment podia haver semblat una estada molt llarga, passa a ser una lluita contrarellotge mirant d'esgarrapar tot el temps possible per tal de fer el màxim de feina per a aquelles persones que sense demanar res ho donen tot. De nou en la realitat quotidiana, la sensació és de no haver fet prou; a més, la distància dificulta tant el seguiment dels projectes iniciats com mantenir els vincles creats.

Després d'un temps de reflexió, d'adaptació de nou a les rutines i de prendre distància de l'experiència viscuda, comencen a ser conscients que tot el que han viscut forma part d'ells i que influirà en la resta d'aspectes de la seva vida; potser cercaran nous projectes de cooperació, participaran en diferents accions, formaran futurs cooperadors, apadrinaran infants o persones d'edat, o simplement en el dia a dia seran més persona.

Per això el vicedeganat de RI es troba obert als programes de cooperació, entenent-los com una eina bàsica per a la formació global dels estudiants que enriqueix la seva formació més enllà de l'àmbit acadèmic.

No voldria deixar de compartir una simple frase que vàrem rebre d'un dels tants estudiants que han marxat a viure una experiència internacional i que et gratifica la feina i compensa tots els esforços que es fan per tal d'afavorir la mobilitat. Diu així: "el contacte amb relacions internacionals m'ha enriquit moltíssim com a professional i persona, gràcies per aquesta oportunitat".

Lectura

